

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Л.О. Кизилова

Методичні вказівки

до самостійної роботи і виконання розрахункового
завдання з дисципліни

"ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ"

(для студентів спеціальності 6.050100 – "Облік і аудит")

Харків - ХНАМГ - 2009

Методичні вказівки до самостійної роботи і виконання розрахункового завдання з дисципліни "Оподаткування підприємств" (для студентів спеціальності 6.050100 "Облік і аудит") / Укл.: Кизилова Л.О. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 44 с.

Укладач: к.е.н., доц. Л.О. Кизилова

Рецензент: к.е.н., проф. Н.І. Гордієнко

Рекомендовано кафедрою «Облік і аудит»,
протокол № 15 від 30.06.2009р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Зміст дисципліни й засоби контролю.....	5
3. Інформаційно-методичне забезпечення.....	11
4. Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи	13
4.1. Загальні положення.....	13
4.2. Вказівки до загальної характеристики природних ресурсів, які використовує підприємство.	14
4.3. Вказівки до визначення розмірів збору за забруднення навколишнього природного середовища України.....	15
4.4. Вказівки для визначення розмірів плати за землю	22
4.5. Вказівки до визначення розмірів збору за спеціальне водокористування.	25
4.6. Вказівки до визначення розміру збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок Державного бюджету	27
Рекомендована література до розрахункової роботи	43

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Загальний обсяг навчальної роботи студента

за навчальним(и) планом (нами) 144/4 годин/кредитів ECTS

Мета вивчення: Формування знань з організації і функціонування податкової системи, проведення податкової політики в Україні та практичних навичок розрахунків і платежів сум податків до бюджетів.

Предмет дисципліни: Відносини держави і суб'єктів підприємницької діяльності з приводу формування фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі навчального плану

Дисципліни, які повинні передувати вивченню даної дисципліни: Філософія, Політекономія, Мікроекономіка, Макроекономіка, Статистика, Фінанси підприємства, Бухгалтерський облік, Аудит, Інформатика і комп'ютерна техніка, Інформаційні системи і технології в обліку, Фінансовий облік.

На дану дисципліну спирається вивчення наступних дисциплін:

Звітність підприємства, Податковий облік

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

Знати: Систему законодавчих та інших нормативних актів з оподаткування; основні елементи податків; функції податків; принципи оподаткування; класифікацію податків, систему податків в Україні, механізм нарахування і сплати податків.

Вміти: Визначати вплив податків на розвиток суспільства; визначати базу оподаткування за даними аналітичного обліку підприємства; визначати суми податкових зобов'язань до бюджетів і державних цільових фондів; обґрунтувати доцільність застосування спрощеної системи оподаткування

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ Й ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ

Модуль 1 Оподаткування підприємств

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Теоретичні основи оподаткування

Навчальні елементи

1. Сутність податків. Функції податків.
2. Принципи оподаткування.
3. Класифікація податків.
4. Класифікація об'єктів оподаткування. Джерела та способи сплати податків.

ЗМ 2. Непряме оподаткування.

Навчальні елементи

1. Акцизний збір..
2. Податок на додану вартість.
3. Мито

ЗМ 3. Пряме оподаткування доходів і майна.

Навчальні елементи

1. Податок на прибуток підприємств.
2. Податок з доходів фізичних осіб.
3. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів.
4. Плата за землю.
5. Платежі за користування надрами та природними ресурсами.

ЗМ 4. Особливості оподаткування окремих видів підприємництва і послуг.

Навчальні елементи

1. Патентування підприємницької діяльності..
2. Державне мито.
3. Збори: на державне пенсійне страхування, на розвиток виноградарства садівництва та хмелярства та ін.
4. Місцеві податки та збори
5. Спрощена система оподаткування.

Розподіл часу за змістовими модулями

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Денна форма навчання					
Модуль 1	4/144	32	16	–	96
ЗМ 1	0,3/11	3	4	–	4
ЗМ 2	0,7/25	9	5	–	11
ЗМ 3	2,0/72	17	6	–	49
ЗМ 4	1,0/36	3	1	–	32
Заочна форма навчання					
Модуль 1	4/144	10	6	–	128
ЗМ 1	0,3/11	1	–	–	10
ЗМ 2	0,7/25	4	3	–	18
ЗМ 3	2,0/72	5	3	–	64
ЗМ 4	1,0/36	–	–	–	36

Лекційний курс

. Денне навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.050100 ОіА, ЕП
ЗМ 1. Сутність податків. Основні елементи податків: об'єкти оподаткування, база оподаткування, ставка податку, податкове зобов'язання, податковий кредит, податкові пільги. Класифікація об'єктів оподаткування. Джерела й способи сплати податків.	3
ЗМ 2. Сутність непрямого оподаткування. Сутність акцизного збору. Об'єкти оподаткування. Платники акцизного збору. Види підакцизних товарів. Ставки акцизного збору, пільги щодо акцизного збору, порядок обчислення і сплати збору	3
ЗМ 2. Сутність податку на додану вартість, платники, об'єкт оподаткування, база оподаткування, перелік операцій, звільнених від оподаткування. Ставки податку на додану вартість, порядок визначення податкових зобов'язань. Податковий кредит, порядок обчислення і сплати податку на додану вартість.	6
ЗМ 3. Сутність прямого оподаткування. Податок на прибуток підприємств: платники податку, об'єкт оподаткування, порядок обчислення валового доходу. Порядок обчислення валових витрат, ставки податку. Порядок обчислення і сплати податку	4
ЗМ 3. Податок на доходи фізичних осіб. Платники податку, об'єкт оподаткування, податковий кредит. Податкові соціальні пільги, ставки податку на доходи фізичних осіб. Особливості нарахування та сплати податку з окремих видів доходів, порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Оподаткування операцій з продажу майна і спадщини та подарунків, порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи.	6
ЗМ 3. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів.	1
ЗМ 3. Плата за землю: платники податку, об'єкт оподаткування, Диференціація ставок податку на землю, пільги, порядок нарахування податку на землю. Фіксований сільськогосподарський податок	5
ЗМ 3. Платежі за користування надрами та природними ресурсами	1
ЗМ 4. Сутність патентування підприємницької діяльності. Правила використання торгового патенту.	1
ЗМ 4. Державне мито.	1
ЗМ 4. Місцеві податки і збори	1
Разом	32

Заочне навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.050100 ОіА, ЕП
ЗМ 1. Сутність і функції податків.	1
ЗМ 2. Сутність непрямого і прямого оподаткування. Сутність податку на додану вартість. Платники, об'єкти оподаткування, база оподаткування. Податкові зобов'язання з податку на додану вартість.	4
ЗМ 3. Податок на прибуток: визначення валових доходів. Визначення валових витрат і суми податкового зобов'язання з податку на прибуток.	2
ЗМ 3. Податок на доходи фізичних осіб: податкові соціальні пільги, податковий кредит.	3
Разом	10

Практичні (семінарські) заняття

Денне навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.050100 ОіА, ЕП
ЗМ 1. Сутність і функції податків. Принципи оподаткування. Класифікація податків. Взаємозв'язок податкових надходжень зі ставками податку. Класифікація об'єктів оподаткування	4
ЗМ 2. Визначення об'єктів оподаткування акцизним збором. Обчислення сум акцизного збору.	2
ЗМ 2. Визначення об'єктів, бази оподаткування і податкових зобов'язань з ПДВ. Визначення податкового кредиту і сум чистих зобов'язань з ПДВ.	3
ЗМ 3. Обчислення валових доходів. Визначення сум валових витрат і податкових зобов'язань з податку на прибуток	3
ЗМ 3. Розрахунок соціальних вільг, податкового кредиту і суми податку з доходів фізичних осіб.	2
ЗМ 3. Розрахунок сум плати за землю, податку з власників транспортних засобів і комунального податку.	2
Разом	16

Заочне навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.050100 ОіА, ЕП
ЗМ 2. Визначення об'єктів, бази оподаткування і податкових зобов'язань з ПДВ. Визначення податкового кредиту і сум чистих зобов'язань з ПДВ	3
ЗМ 3. Обчислення валових доходів. Визначення валових витрат і податкових зобов'язань з податку на прибуток	2
ЗМ 3. Визначення податку на доходи фізичних осіб	1
Разом	6

Індивідуальні завдання:
РГР «Визначення сум платежів за користування надрами і
природними ресурсами» – 30 год
(тематика, зміст та обсяг у годинах)

1. Розрахунок суми збору за забруднення навколишнього природного середовища – 10 год.
2. Розрахунок суми плати за землю – 10 год.
3. Розрахунок суми збору за спеціальне водокористування – 5 год.
4. Розрахунок збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету – 5 год.

Самостійна навчальна робота студента:

Підготовка до практичних занять і контрольних робіт

№ п/п	Найменування теми	Обсяг у годинах		Джерело, стор.
		денна форма	заочна форма	
1	Теоретичні основи оподаткування	4	10	1.13; 1.2; 1.3; 1.14; 1.15; 1.17 С.8-18; 2.1 С.14-28
2	Непряме оподаткування: – Акцизний збір	5	8	1.15 С.66-67; 1.15 С.24-38
	– Податок на додану вартість	6	10	1.5; 1.15 С.38-66
3	Пряме оподаткування доходів: – Податок на прибуток підприємств	9	12	1.6; 1.15 С.66-91
	– Податок з доходів фізичних осіб	8	16	1.7; 1.15 С.91-122
4	Майнові податки: – Податок з власників транспортних засобів	3	2	1.8; 1.15 С.122-134
	– Плата за землю	8	12	1.9; 1.10; 1.16; С.89-83, 149-164; 1.15 С.134-144
	– Податок на нерухоме майно	1	–	1.1; 2.3 С.162-164
5	Платежі за користування надрами і природними ресурсами	20	22	1.16 С.132-149; 1.17 С.251-257
6	Патентування підприємницької діяльності	6	10	1.11; 2.2 С.395-405
7	Інші обов'язкові платежі	12	10	1.16 С.168-182; 2.3 С.156-162; 1.15 С.160-167
8	Місцеві податки і збори	8	10	1.17 С.229-248; 2.2 С.423-463
9	Спрощена система оподаткування	6	6	1.12; 1.13; 1.16 С.83-89; 1.17 С.154-206; 1.15 С.176-182
	Разом	96	128	

Засоби контролю та структура залікового кредиту:

Денне навчання

Змістові модулі	Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.	Тестування	5
ЗМ 2	Тестування	10
	Рішення ситуативних вправ	10
ЗМ 3	Рішення ситуативних вправ	10
	Розрахункова робота	15
ЗМ 4	Тестування	10
Підсумковий контроль		40

Критерії підсумкового контролю (денне навчання)

№ пп	Кількість балів	Оцінка
1	60 і більше	залік
2	50-59	не зараховано (потрібна додаткова робота і повторна процедура заліку)
3	0-49	не зараховано (потрібне повторне вивчення дисципліни)

Заочне навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Підсумковий контроль	
Підсумковий тест за модулями ЗМ 1. – ЗМ 4	80
Розрахункова робота	20
Всього за модулем 1	100%

3. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		Теми, де застосовується
1. Основна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)		
1	Закон України «Про систему оподаткування» // Все про бухгалтерський облік, 2003, № 100. – С. 61–65.	1.1
2	Закон України «Про державну податкову службу в Україні» // Все про бухгалтерський облік, 2003, № 100. – С. 3–11.	1.1
3	Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників перед бюджетами і державними цільовими фондами» // Все про бухгалтерський облік, 2001, № 93. – С. 3 – 33	1.1
4	Декрет Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» // Все про бухгалтерський облік, 2001, № 65. – С. 3 – 12.	1.2
5	Закон України «Про податок на додану вартість» // Все про бухгалтерський облік, 2003, № 53. – С. 3 – 23.	1.2
6	Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» // Все про бухгалтерський облік, 2005, № 86. – С. 45 – 71.	1.3
7	Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» // Все про бухгалтерський облік, 2005, № 86. – С. 72 – 97.	1.3
8	Закон України «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів» // Вісник податкової служби України, 2002, № 7. – С. 7 – 10	1.3
9	Земельний кодекс України // Все про бухгалтерський облік, 2002, № 23. – С. 2 – 38	1.3
10	Закон України «Про плату за землю» // Урядовий кур'єр, 1996, 17 жовтня, № 196. – С. 5 – 6.; Все про бухгалтерський облік, 2003, № 7. – С. 19 – 24	1.3
11	Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» // Все про бухгалтерський облік, 1999, № 7. – С. 3 – 9	1.4
12	Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» // Вісник податкової служби України, 2001, № 32. – С. 7 – 9.	1.48
13	Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» // Вісник податкової служби України, 2001, № 32. – С. 9 – 11.	1.4
14	65.9(2)26 Я7 Кизилова Л.О. Оподаткування підприємств: Навч. пос.. – Х: ХДАМГ, 1998. – 104 с.	1.1

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		Теми, де застосовується
15	Кизилова Л.О., Кизилів Г.І, Шкурко О.В. Конспект лекцій з дисципліни «Оподаткування підприємств». – Х.: ХНАМГ, 2007. – 175 с.	1.1-1.4
16	Климчук С.В. і ін.. Оподаткування підприємств: Навч. пос. – Київ: Центр навч. літератури, 2004. – 192 с.	1.1-1.3
17	Онисько С.М. Податкова система: Підручник. – Львів: «Магнолія плюс», СПД ФО В.М. Піча, 2005. – 336 с.	1.1-1.4
2. Додаткові джерела		
1	65.9(2)261.4 Я7 Буряковський В.В. и ДР. Налоги: Учеб. пособ. – Днепропетровск: Пороги, 1998. – 642 с.	1.1-1.3
2	65.9(2) 1261.4 Завгородний В.П. Налоги и налоговый контроль в Украине. – К.: А.С.К., 2003 – 639 с.	1.1, 1.4
3	67.3Я7 Г27 Гега П.Т., Доля Л.М. Основи податкового права: Навч. посібник – 4-е вид. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 307 с.	1.1, 1.4
3. Методичне забезпечення (Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)		
1	Кизилова Л.О., Шкурко О.В. Методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Оподаткування підприємств» (для студентів 4 курсу спеціальності 6.050100 «Облік і аудит») – Х: ХНАМГ, 2007. – 17 с.	
2	65.9(2)26 Я71 К38 Кизилова Л.О. Методичні вказівки до самостійної роботи і виконання розрахункового завдання з дисципліни «Оподаткування підприємств» (для студентів 4 курсу денної форми і 6 курсу заочної форми навчання спеціальності 6.0501.00 «Облік і аудит»). – Х.: ХНАМГ, 2005. – 64 с. (№ 231)	
3	65.9(2)26 Я71 К38 Кизилова Л.О., Чечетова Н.Ф. Методичні вказівки до вивчення дисципліни “Оподаткування підприємств” і виконання контрольних завдань (для студентів 5 – 6 курсів заочної форми навчання бакалаврів за напрямом 6.050.100 “Економіка і підприємництво”, 6.050.200 “Менеджмент організацій”). – Х.: ХДАМГ, 2003. – 54 с. (№ 2)	

4. Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи

4.1. Загальні положення

Розрахункову роботу з дисципліни „Оподаткування підприємств” на тему „Визначення сум платежів за використання природних ресурсів” студенти виконують з метою набуття теоретичних знань щодо порядку визначення сум платежів за використання природних ресурсів, а також практичних навичок із складання податкової звітності (розрахунків) з цих платежів.

Розрахункова робота складається з п’яти розділів:

1. Загальна характеристика природних ресурсів, які використовує підприємство.
2. Визначення розмірів збору за забруднення навколишнього середовища.
3. Визначення розмірів плати за землю.
4. Визначення розмірів збору за спеціальне використання водних ресурсів.
5. Визначення розмірів збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету.

Виконання кожного розділу закінчується складанням відповідного розрахунку за встановленою формою, що подається до податкового органу.

Варіанти завдання з розрахункової роботи студенти визначають самостійно відповідно до останньої цифри залікової книжки (додатки № 1-6).

Розрахункову роботу слід оформляти, дотримуючись встановленої послідовності й правил викладання матеріалу:

1. Титульний аркуш, на якому треба вказати назву кафедри, назву дисципліни, тему розрахункової роботи, шифр групи, номер залікової книжки, прізвище, ім’я та по батькові студента повністю, прізвище і посаду викладача.
2. Зміст, у якому викласти назву розділів роботи.
3. Вступ (1-2 стор.), у якому розкрити актуальність теми, проблеми використання і відтворення природних ресурсів в Україні, законодавче регулювання цих проблем.
4. Розділи роботи. У кінці кожного розділу навести податковий розрахунок

відповідного платежу за формою, встановленою ДПАУ.

5. Список використаної літератури.

Текст роботи необхідно викладати чітко, без скорочення слів. У кінці роботи вказати дату її закінчення і поставити підпис.

4.2.Вказівки до загальної характеристики природних ресурсів, які використовує підприємство

Законом України “Про охорону навколишнього середовища” від 25.06.1991 р. передбачено, що використання природних ресурсів в Україні здійснюється у вигляді загального і спеціального використання природних ресурсів.

Громадянам гарантується право загального використання природних ресурсів для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо) безплатно і без закріплення цих ресурсів за окремими особами.

Для спеціального використання природних ресурсів громадянам, підприємствам, установам, організаціям надаються у володіння, користування, оренду природні ресурси для проведення виробничої та іншої діяльності на основі спеціальних дозволів за плату.

Залежно від значення природні ресурси розподіляються на державні:

- а) територіальні й внутрішні морські води;
- б) природні ресурси континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони;
- в) атмосферне повітря;
- г) підземні води;
- д) поверхневі води, що знаходяться або використовуються на території більше ніж однієї області;
- е) природні ресурси на територіях і об’єктах природно-заповідного фонду державного значення;
- є) види тварин і рослин, занесені в Червону книгу України;

з) корисні копалини за винятком загальнопоширених.

До природних ресурсів місцевого значення відносяться ті, що не ввійшли до складу природних ресурсів державного значення.

Загальну характеристику природних ресурсів, які використовує підприємство, необхідно дати, по-перше, у вигляді пояснювальної записки, по-друге, в табличній формі, використовуючи інформацію, наведену в додатках 1, 2, 3, 4, 5, 6.

4.3.Вказівки до визначення розмірів збору за забруднення навколишнього природного середовища України

Платниками збору є суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності, їх об'єднання, філії відділення та інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи і розташовані на території іншої територіальної громади, бюджетні та інші підприємства, установи організації, постійні представництва нерезидентів, які одержують доходи в Україні, громадяни, які здійснюють на території України і в межах її континентального шельфу викиди і скиди забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище та розміщення відходів.

Нормативи збору за забруднення навколишнього природного середовища встановлюються за:

- а) викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними і пересувними джерелами забруднення (табл. 7.1; 7.2; 7.3; 7.4; 7.5; 7.6 в додатку 7);
- б) скиди забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні та внутрішні морські води, а також підземні горизонти, в тому числі скиди, що проводяться підприємствами через систему комунальної каналізації (табл.7.7; 7.8 в додатку 7);
- в) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі (табл. 7.9 в додатку 7).

При обчисленні податкових зобов'язань зі збору необхідно застосувати механізм індексації нормативів збору шляхом добутку значень базових нормативів (або проіндексованих у попередньому році) та коефіцієнтів індексу

споживчих цін (за 2005р. – 2,373, за 2006р. – 1,166, за 2007р. – 1,166, за 2008р. – 1,223).

У розрахунковій роботі необхідно скласти за встановленою ДПАУ формою податковий звіт: "Розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища".

Розрахунок збору подається платником органам державної податкової служби протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу, до органів державної податкової служби:

- 1) за місцем знаходження стаціонарних джерел забруднення – у разі здійснення викидів стаціонарними джерелами забруднення та скидів;
- 2) за місцем знаходження спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів – у разі розміщення відходів;
- 3) за місцем перебування платника збору на податковому обліку – у разі здійснення викидів пересувними джерелами забруднення.

Збір сплачується платниками протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання розрахунку збору за місцем податкової реєстрації.

Плата за викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення проводиться з метою економічного стимулювання здійснення атмосфероохоронних заходів, упорядкування джерел їх фінансування і кредитування та відшкодування народногосподарських збитків, завданих забрудненням атмосферного повітря стаціонарними об'єктами.

Платежі за викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними джерелами компенсують економічні збитки від негативного впливу забрудненого атмосферного повітря на здоров'я людей, об'єкти житлово-комунального господарства (житловий фонд, міський транспорт, зелені насадження тощо), сільськогосподарські угіддя, водні, лісові, рибні й рекреаційні ресурси, основні фонди промисловості й транспорту.

Розмір платежу за викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (Π_{BC}) визначають за формулою

$$\Pi_{BC} = \sum_{i=1}^n (M_i \times H_{Bi} \times K_{HAC} \times K_{\Phi}), \quad (1)$$

де: H_{Bi} – норматив плати за викиди в атмосферу 1 тонни i -ї забруднюючої речовини, грн./т;

M_i – фактичний обсяг викиду i -ї забруднюючої речовини в тоннах (т);

K_{HAC} – коригуючий коефіцієнт, що залежить від чисельності жителів населеного пункту і визначається за табл. 1;

K_{Φ} – коригуючий коефіцієнт, що враховує народногосподарське значення населеного пункту і визначається за табл. 2.

Таблиця 1 – Значення коефіцієнта K_{HAC} залежно від чисельності жителів населеного пункту.

Чисельність населення, тис. чол.	Коефіцієнт
До 100	1
100,1 – 250	1,2
250,1 – 500	1,35
500,1 – 1000	1,55
Понад 1000	1,8

Таблиця 2 – Коефіцієнти народногосподарського значення населеного пункту.

Тип населеного пункту	Коефіцієнт
Організаційно-господарські й культурно-побутові центри місцевого значення з переважанням аграрно-промислових функцій (районні центри, міста районного значення, селища й села)	1
Багатофункціональні центри, центри з переважанням промислових і транспортних функцій (республіканський* та обласні центри, міста державного, республіканського**, обласного значення)**	1,25
Населені пункти, віднесені до курортних	1,65

* Автономної Республіки Крим

** Якщо населений пункт одночасно має промислове значення і віднесений до курортних, застосовується коефіцієнт 1,65.

Плата за викиди в атмосферу забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення проводиться з метою економічного стимулювання природоохоронних заходів, упорядкування джерел їх фінансування і кредитування та відшкодування народногосподарських збитків, завданих забрудненням атмосферного повітря пересувними транспортними засобами.

Платежі за викиди в атмосферу забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення компенсують економічні збитки від негативного впливу забрудненого атмосферного повітря на здоров'я людей, об'єкти житлово-комунального господарства, сільськогосподарські угіддя, водні, лісові, рибні й рекреаційні ресурси, основні фонди промисловості й транспорту.

Розмір платежу за викиди в атмосферу забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення встановлюється на підставі нормативів плати за ці викиди й кількості використаного пального.

Розмір платежу за викиди в атмосферу забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення ($\Pi_{ВП}$) визначають за формулою

$$\Pi_{ВП} = \sum_{i=1}^n (M_i \times H_{Бi} \times K_{НАС} \times K_{Ф}), \quad (2)$$

де $H_{Бi}$ – норматив плати за викиди забруднюючих речовин, що утворюються в результаті спалення 1 тонни i -го пального, грн./тон ;

M_i – річний об'єм використання пального i -го виду, т.

Плата за скиди забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні й внутрішні морські води, а також підземні горизонти здійснюється з метою економічного стимулювання природоохоронних заходів, упорядкування джерел їх фінансування і кредитування та відшкодування народногосподарських збитків, завданих забрудненням поверхневих вод, територіальних і внутрішніх морських вод та підземних горизонтів.

Платежі за скид забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні й внутрішні морські води, а також підземні горизонти компенсують економічні збитки від негативного впливу забруднених вод на здоров'я людей, об'єкти житлово-комунального господарства, сільськогосподарські угіддя, водні, лісові, рибні й рекреаційні ресурси.

Платниками збору за скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти є:

- суб'єкти підприємницької діяльності, незалежно від форм власності, включаючи їх об'єднання, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, розташовані на території іншої територіальної громади;
- бюджетні, громадські та інші підприємства, установи й організації;
- громадяни, які здійснюють на території України і в межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Об'єктом обчислення збору є об'єми забруднюючих речовин.

Розмір платежу за скид забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні й внутрішні морські води, а також підземні горизонти включає дві складові:

- а) плату в межах установлених лімітів (тимчасово погоджених) скидів забруднюючих речовин;
- б) плату за перевищення лімітів скидів забруднюючих речовин. За понадлімітні викиди розмір плати підвищується в 10 разів.

Розмір платежу за скиди забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні й внутрішні морські води, а також підземні горизонти ($\dot{I}_{\text{А}}$) визначають за формулою

$$\Pi_{\text{В}} = \sum_{i=1}^n ((M_{\text{Лі}} \times H_{\text{Бі}} \times K_{\text{РБ}}) + (M_{\text{Пі}} \times H_{\text{Бі}} \times K_{\text{РБ}} \times K_{\text{П}})), \quad (3)$$

де $H_{\text{Бі}}$ – норматив плати за скидання 1 тонни i -ї забруднюючої речовини в межах ліміту, грн./т.;

$M_{\text{Лі}}$ – маса річного скиду i -ї забруднюючої речовини в межах ліміту, т;

$K_{\text{П}}$ – коефіцієнт плати за понадлімітні скиди забруднюючих речовин, - 10;

$M_{\text{Пі}}$ – маса понадлімітного річного скиду i -ї забруднюючої речовини, т;

$K_{\text{РБ}}$ – регіональний (басейновий) коефіцієнт, що враховує територіальні екологічні особливості, а також еколого-економічні умови функціонування водного господарства.

Регіональний (басейновий) коефіцієнт $K_{\text{РБ}}$, що враховує територіальні соціально-екологічні умови функціонування водного господарства, наведений у табл. 3.

Таблиця 3 – Значення регіональних (басейнових) коефіцієнтів

Басейни морів і рік	$K_{\text{РБ}}$
1	2
Азовське море	2
Чорне море	2
Дунай	2,2
Тиса	3
Прут	3
Дністер	2,8
1	2
Дніпро (кордон України до м. Києва)	2,5
Дніпро (м. Київ включно – до Каховського гідровузла)	2,2
Дніпро (Каховський гідровузол включно – до Чорного моря)	1,8
Прип'ять	2,5
Західний Буг і річки басейну Вісли	2,5
Десна	2,5
Південний Буг та Інгул	2,2
Ріки Кримського півострова	2,8
Сіверський Донець	2,2
Міус	2,2
Кальміус	2,2

Плата за розміщення відходів у навколишньому природному середовищі проводиться з метою економічного стимулювання заходів щодо зниження відходності виробничих процесів, переробки й безпечного захоронення відходів, упорядкування джерел їх фінансування і кредитування та відшкодування народногосподарських збитків, завданих розміщенням відходів у навколишньому природному середовищі.

Платежі за розміщення відходів у навколишньому природному середовищі компенсують економічні збитки від негативного впливу відходів на здоров'я людей, об'єкти житлово-комунального господарства, сільськогосподарські угіддя, водні, лісові, рибні й рекреаційні ресурси, основні фонди промисловості й транспорту.

Розмір платежів за розміщення відходів у навколишньому природному середовищі включає дві складові:

а) плату в межах установлених лімітів розміщення (згідно з дозволами на розміщення) відходів у навколишньому природному середовищі;

б) плату за перевищення лімітів розміщення відходів у навколишньому природному середовищі.

Розмір платежу за розміщення відходів у навколишньому природному середовищі (Π_{PB}) визначають за формулою

$$\Pi_{PB} = \sum_{i=1}^n ((M_{Li} \times H_{Bi} \times K_M \times K_O) + (M_{Pi} \times H_{Bi} \times K_M \times K_O \times K_{\Pi})), \quad (4)$$

де H_{Bi} – норматив плати за розміщення 1 тонни відходів i -го виду в межах ліміту (згідно з дозволами на розміщення);

M_{Li} – річна маса відходів i -го виду в межах ліміту (згідно з дозволами на розміщення), т;

K_{Π} – коефіцієнт плати за понадлімітне розміщення відходів у навколишньому природному середовищі; -10;

M_{Pi} – маса понадлімітного річного розміщення відходів i -го виду, т;

K_M – коефіцієнт, що враховує розташування місця (зони) розміщення відходів;

K_O – коефіцієнт, що враховує характер обладнання місця розміщення відходів.

Коефіцієнт K_M , що враховує розташування місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі, визначають за табл.4.

Таблиця 4 – Значення коефіцієнта, розташування місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі

Місце (зона) розміщення відходів	K_M
В адміністративних межах населених пунктів	3
За межами населених пунктів (на відстані більше 3 км від їх меж)	1

Коефіцієнт K_O , що враховує характер обладнання місця розміщення відходів у навколишньому природному середовищі, визначають за табл. 5.

Таблиця 5 – Значення коефіцієнта обладнання місця розміщення відходів у навколишньому природному середовищі

Характер обладнання місця розміщення відходів	K_O
Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря і водних джерел від забруднення.	1
Звалища, що не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних джерел.	3

4.4.Вказівки для визначення розмірів плати за землю

Відповідно до Земельного кодексу України (ст.36) за використання землі землекористувачі щорічно сплачують плату за землю у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначаються залежно від якості й місцеположення місцевої ділянки, виходячи з кадастрової оцінки земель.

Плату за землю здійснюють з метою формування джерела коштів для фінансування заходів з раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях вищої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та інфраструктури населених пунктів.

Розмір земельного податку визначають, виходячи з розміру земельної ділянки, грошової оцінки землі і ставки податку.

Ставка податку – це законодавчо визначений річний розмір плати встановленої вартості одиниці площі оподатковуваної земельної ділянки.

Ставки земельного податку диференціюють залежно від цільового призначення земель. Всі землі України поділяються на:

- 1) землі сільськогосподарського призначення;
- 2) землі населених пунктів (міст, селищ міського типу сільських населених пунктів);
- 3) землі промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення;
- 4) землі природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;
- 5) землі лісового фонду;
- 6) землі промислового фонду;
- 7) землі запасу.

Розрахунок земельного податку проводять за формулою

$$П_З = Д_З \times Ц \times С_Н , \quad (5)$$

де $Д_З$ – площа оподатковуваної ділянки землі (додаток № 3);

$Ц$ – грошова оцінка землі, грн./га (додаток № 8);

$С_Н$ – ставка земельного податку у відсотках від грошової оцінки (додаток №8).

Відповідно до Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про плату за землю" від 22.12.99 р. грошова оцінка землі щороку підлягає індексації станом на 1 січня поточного року. Порядок проведення індексації затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2000 р. № 783. Коефіцієнт індексації грошової оцінки землі за 2000 рік встановлено в розмірі 1,182, за 2001р. – 1,02, за 2002,2003,2004 і 2006рр. – 1, 2005р. – 1,035, 2007р. – 1,028, 2008р. – 1,152.

Грошову оцінку землі в населених пунктах визначають, виходячи з базової вартості 1 кв. м землі з урахуванням коефіцієнтів, що встановлюються залежно від місця розташування і функціонального використання ділянки (додаток №4), а також коефіцієнтів індексації. На практиці у місцевому Управлінні (відділі) земельних ресурсів надається довідка за даними земельного кадастру. За рішенням місцевих рад грошова оцінка землі може змінитися як у частині базової вартості, так і через зміну локальних земельних

коефіцієнтів та коефіцієнта функціонального використання земельної ділянки. У розрахунковій роботі спочатку необхідно визначити окремо грошову оцінку одного квадратного метра землі в населеному пункті і тільки потім – суму податку.

Крім того, сума земельного податку коригується залежно від мети використання землі. Наприклад, податок за ділянки, зайняті житловим фондом, індивідуальними гаражами, господарськими будівлями і спорудами визначається у розмірі 3 відсотки від суми земельного податку.

Ставки земельного податку за сільськогосподарські угіддя, що використовуються за призначенням, не змінюються незалежно від того, до якої категорії земель вони належать. Це означає, що для сільгоспугідь, які розміщуються навіть в населених пунктах, застосовується ставка податку не для земель населених пунктів, а для сільгоспугідь.

Земельний податок сплачується платниками (крім громадян і виробників сільськогосподарської та рибної продукції) за базовий податковий (звітний) період, який дорівнює календарному місяцю, щомісячно протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем останнього місяця.

Юридичні особи самостійно обчислюють суму земельного податку. Вони щороку станом на 1 січня подають державній податковій інспекції до 1 лютого розрахунок за встановленою ДПАУ формою. У розрахунковій роботі необхідно скласти звіт за встановленою ДПАУ формою: "Податковий розрахунок земельного податку", якому передуює складання також за встановленою формою додатків: додаток 3 – Розрахунок суми земельного податку на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, додаток 4 – Розрахунок земельного податку на земельні ділянки населених пунктів, яким встановлено грошову оцінку, додаток 6 – Розрахунок земельного податку на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів.

4.5.Вказівки до визначення розмірів збору за спеціальне водокористування

Відповідно до ст.42 Водного кодексу України від 06.06.1995 р. водокористувачами є підприємства, установи, організації і громадяни України, а також іноземні юридичні та фізичні особи і особи без громадянства, які здійснюють забір води з водних об'єктів, скидають в них зворотні води або користуються водними об'єктами.

Збір за спеціальне водокористування здійснюється з метою стимулювання раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів і включає збір за використання води водних об'єктів і за скидання забруднюючих речовин.

Водокористування - це використання вод (водних об'єктів) для задоволення потреб населення, промисловості, сільського господарства, транспорту та інших галузей господарства, включаючи право на забір води, скидання стічних вод та інші види використання.

Під водним об'єктом розуміється природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, річка, озеро, водосховище, ставок, канал, водоносний горизонт).

Використання води - це процес вилучення води для використання у виробництві з метою отримання продукції і для господарсько-питних потреб населення, а також без її вилучення для потреб гідроенергетики, рибництва, водного, повітряного транспорту та інших потреб.

Водокористування може бути двох видів – загальне й спеціальне.

Спеціальне водокористування - це забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв, використання води та скидання забруднюючих речовин із зворотними водами із застосуванням каналів.

Не належить до спеціального водокористування:

- пропуск води через гідровузли (крім гідроенергетичних);
- подача (перекачування) води водокористувачам у маловодні регіони;
- усунення шкідливої дії вод (підтоплення, засолення, заболочення);

- використання підземних вод для вилучення корисних компонентів;
- вилучення води з надр разом з видобуванням корисних копалин;
- виконання будівельних, днопоглиблювальних і вибухових робіт;
- видобування корисних копалин і водних рослин;
- прокладання трубопроводів і кабелів;
- проведення бурових, геологорозвідувальних робіт;
- інші роботи, що проводяться без забору води та скидання зворотних вод.

Збір за спеціальне використання водних ресурсів не справляється:

а) за воду, що використовується для забезпечення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення;

б) за воду, що використовується для протипожежних потреб;

в) за воду, що використовується для зовнішнього благоустрою території міст і населених пунктів;

Для водокористувачів спеціально уповноваженими органами виконавчої влади встановлюється ліміт використання води.

Сума збору за спеціальне використання водних ресурсів обчислюється платниками самостійно, виходячи з фактичного об'єму використаної води, затвердженого ліміту та нормативів збору з урахуванням встановлених пільг.

Кількість води, що використовується, визначається водокористувачем на підставі даних первинного обліку за показами вимірювальних приладів. Як виняток, об'єм використаної води може бути обчислений за допомогою непрямих методів розрахунку, виходячи з:

а) нормативів споживання води на одиницю продукції;

б) суми оплати послуг водопостачання;

в) об'єму енергії, що споживається;

г) пропускної спроможності водопровідних труб за одиницю часу тощо.

Нормативи збору за спеціальне використання водних ресурсів (крім потреб гідроенергетики і водного транспорту) наведені в додатках № 9, 10. Нормативи необхідно коригувати шляхом множення на коефіцієнт 1,439.

У разі перевищення ліміту використання водних ресурсів плата обчислюється і справляється у п'ятикратному розмірі. Платежі в межах встановленого ліміту відносяться до витрат виробництва, а за понадлімітне використання – сплачуються з прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства.

Базовий податковий звітний період для збору за спеціальне використання водних ресурсів дорівнює календарному кварталу.

Розрахунок збору подається платником органам державної податкової служби протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу, до органів державної податкової служби:

- 4) за місцем знаходження стаціонарних джерел забруднення – у разі здійснення викидів стаціонарними джерелами забруднення та скидів;
- 5) за місцем знаходження спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів – у разі розміщення відходів;
- 6) за місцем перебування платника збору на податковому обліку – у разі здійснення викидів пересувними джерелами забруднення.

У розрахунковій роботі студенти складають за встановленою ДПАУ формою "Розрахунок збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики".

Збір за спеціальне використання водних ресурсів сплачується протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку подання розрахунку збору за місцем податкової реєстрації.

4.6. Вказівки до визначення розміру збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету

Відповідно до Кодексу України про надра (ст.28) користування надрами є платним.

Надра можуть надаватись у користування для:

1) геологічного дослідження, у тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення;

2) видобування корисних копалин;

3) будівництва і експлуатації підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у т.ч. споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидів стічних вод;

4) створення геологічних територій, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятники природи, лікувальні, оздоровчі установи тощо);

5) задоволення інших потреб.

Користувачами надр можуть бути підприємства, установи, організації, громадяни України, а також іноземні юридичні особи і громадяни.

Плата за користування надрами може справлятися у вигляді:

1) платежів за користування надрами;

2) відрахувань за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;

3) збору за видачу спеціальних дозволів (ліцензій);

4) акцизного збору.

Відповідно до ст. 33 Кодексу про надра відрахування за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, справляються з користувачів надр, які здійснюють видобування корисних копалин (у т.ч. підземних, мінеральних і термальних вод) на раніше розвіданих родовищах, і повністю зараховуються до державного бюджету.

Відрахування (збір) за геологорозвідувальні роботи є формою реалізації економічного механізму відшкодування витрат на пошуки і розвідку родовищ корисних копалин, виконаних за рахунок державного бюджету, і створення джерела коштів для фінансування подальших робіт по відтворенню та розвитку мінерально-сировинної бази України.

Розміри збору за геологорозвідувальні роботи визначаються користувачами надр самостійно, як добуток об'ємів видобутку корисних копалин (у т.ч. підземних прісних, мінеральних і термальних вод), або об'ємів погашених у надрах запасів деяких корисних копалин і нормативу збору (додаток 11). Норматив збору коригується шляхом помноження на коефіцієнт 2,27. Об'єм видобутих корисних копалин визначається за маркшейдерськими обмірами, а підземних вод - на підставі даних первинного обліку за показниками вимірювальних приладів або розрахунків за непрямыми методами. Об'єм погашених запасів корисних копалин визначається як сума об'ємів видобутих корисних копалин і фактичних втрат копалин у надрах під час видобування, за винятком втрат, передбачених технічними проектами за умови погодження їх об'ємів з органами державного гірничого нагляду. Студенти визначають об'єми видобутих корисних копалин на основі додатків № 5 і 6.

Нормативи збору за геологорозвідувальні роботи, встановлені окремо для кожного виду корисних копалин або групи близьких за призначенню корисних копалин у гривнях на одиницю видобутку чи погашення запасів корисних копалин. Витяг з нормативів наведений у додатку № 11. Нормативи збору підлягають індексації з урахуванням офіційно встановленого й опублікованого індексу інфляції за останній місяць звітного кварталу.

У разі розробки надрокористувачами більше одного виду корисних копалин, що залягають окремо, збір за геологорозвідувальні роботи обчислюється за кожний вид копалини окремо. Якщо корисні копалини залягають попутно в одному родовищі, то збір за геологорозвідувальні роботи обчислюється за основний вид корисних копалин у повному обсязі, а за попутні - із застосуванням коефіцієнта 0,2.

Розрахунок збору за геологорозвідувальні роботи подається протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу, органам державної податкової служби за місцем знаходження користувача надрами. Надрокористувач, зареєстрований в органах Державної податкової служби іншого району (міста), ніж місцезнаходження користування надрами,

протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу, додатково подає до органу Державної податкової служби, в якому він зареєстрований, копію розрахунку збору за геологорозвідувальні роботи з відміткою органу Державної податкової служби, яка прийняла розрахунок. Збір сплачується протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем граничного терміну подання розрахунку.

Протягом звітного кварталу платники збору сплачують до бюджету за перший і другий місяці такого кварталу авансові внески збору за геологорозвідувальні роботи до 20 числа другого й третього місяця такого кварталу відповідно.

Авансові внески розраховуються платником самостійно в розмірі однієї третини величини збору, нарахованої за попередній квартал.

Остаточна плата збору за звітний квартал здійснюється до 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом, з урахуванням сплачених авансових внесків.

Викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами

№ п/п	Назва забруднюючих речовин	Фактичні обсяги викидів за звітний квартал, т									
		Варіанти									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
В атмосферу											
1	Азоту оксиди	47,7	100,5	50,5	52,1	60,2	65,3	70,1	75,8	81,1	95,88
2	Аміак	10,8	16,1	16,8	17	17,5	18	12,5	13,2	14,1	10,5
3	Ангідрид сірчистий	16,1	10,8	11,3	11,8	12,3	13,1	13,9	14,5	15	15,8
4	Хром металічний	0,1	–	0,08	0,05	–	0,09	0,07	–	0,11	0,15
5	Газоподібні фтористі сполуки	0,7	0,3	0,4	0,5	0,6	0,3	0,7	0,8	0,2	0,4
6	Сполуки марганцю	0,08	–	0,03	0,04	0,06	0,05	0,07	0,06	0,08	–
7	Сірководень	0,03	–	–	0,01	–	–	0,02	–	0,03	–
8	Пил цементний	0,5	0,6	0,7	–	0,4	0,5	0,6	0,7	0,4	0,3
9	Пил рослинного походження	0,4	–	–	0,5	0,1	0,3	–	-	–	0,2
10	Фенол	0,03	0,04	–	0,05	–	0,06	–	0,03	0,04	0,05
11	Бутилацетат	0,002	0,001	–	–	0,001	–	–	–	–	–
12	Ацетон	0,005	0,002	0,001	0,003	0,004	0,001	–	–	–	0,001
13	Сполуки кадмію	0,001	0,002	–	0,001	0,002	–	–	–	–	0,001
У воду											
14	Азот амонійний	–	–	0,11	–	–	0,15	0,14	0,11	0,15	–
15	Нафтопродукти	–	–	0,14	–	–	0,21	0,16	0,15	0,16	0,17
16	Нітрати	–	–	0,005	–	–	0,006	0,001	0,004	–	0,005
17	Завислі речовини	–	–	0,04	–	–	0,09	0,01	0,02	–	–
Розміщення у навколишньому середовищі											
18	Побутові відходи	44,5	40,2	35,6	30,5	28,5	25,5	28,1	35,3	38,2	20,8
19	Будівельне сміття	10	12	–	11,5	10,5	–	12,5	–	13	–

№ п/п	Назва забруднюючих речовин	Викиди в атмосферу пересувними джерелами забруднення (об'єм використання пального за квартал)									
		Варіанти									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
20	Дизельне пальне	21,4	20,8	42,5	23,2	25,4	28	30,1	30,5	25,1	35,4
21	Бензин не етилований	58,4	-	91	—	62,4	63	62,5	—	60,3	70
22	Вид транспорту	Автом	Залізн..	Автом.	Залізн.	Автом.	Автом.	Річк. судн.	Залізн.	Автом.	Річк. судн.
23	Коефіцієнт перевищення ліміту для викидів у воду і розміщення відходів у навкол. середовищі	1,01	1,02	1,05	1,03	1,04	1,01	1,02	1,03	1,01	1,05

Характеристики населених пунктів і місць розміщення відходів

№ п/п	Показники	Варіанти									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Коефіцієнти народногосподарського значення населеного пункту K_{ϕ}	1,25	1,25	1,25	1,25	1,65	1,65	1,25	1,0	1,0	1,65
2	Місце розміщення відходів: а) адміністративних межах; б) за межами населених пунктів	+	+	–	–	+	+	+	+	+	+
		–	–	+	+	–	–	–	–	–	–
3	Місце розміщення у навколишньому середовищі: а) спеціально створені місця складування; б) звалища	–	–	–	–	+	+	+	+	+	+
		+	+	+	+	–	–	–	–	–	–
4	Чисельність населення, тис. чол.	1000	1600	1600	1600	1500	600	800	280	490	450

Площа земельної ділянки у власності (користуванні) підприємства

№ п/п	Показники	Площа земельної ділянки, кв.м									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Призначення землі за межами населеного пункту:										
	а) для промисловості;	1000	–	800	–	1300	1000	1700	1400	1500	2000
	б) для житлових будинків на землях лісового фонду;	–	800	–	400	–	800	–	700	400	–
	в) для виробничих будівель на землях водного фонду	–	400	700	500	–	–	700	–	600	–
2	Землі сільськогосподарського призначення:										
	а) рілля;	1500	1000	–	–	–	2000	3000	4000	–	5000
	б) пасовища.	–	–	2000	3000	4000	–	–	–	5000	–
3	Призначення землі в межах населеного пункту:										
	а) для виробничих і адміністративних будівель;	500	650	700	800	350	350	400	500	950	250
	б) для житлового фонду;	–	–	–	–	400	500	–	500	–	300
	в) для сільськогосподарського виробництва	1000	1800	2000	2500	–	–	500	–	800	–

Характеристики ділянок землі в населених пунктах

№ п/п	Показники	Варіанти									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Базова вартість 1 кв.м землі, грн. на 1.01.2001	85,16	69,21	85,16	78,15	85,16	57,12	59,14	47,18	49,17	48,25
2	Зональний коефіцієнт	3,62	2,55	2,80	3,50	1,55	1,50	1,0	1,0	1,50	1,0
3	Інтегральний локальний коефіцієнт	1,228	1,312	1,352	1,194	1,552	1,145	1,05	1,04	1,18	1,1
4	Коефіцієнт функціонального використання ділянки	0,70	0,65	1,21	0,75	0,65	1,50	2,5	2,61	1,15	3,0

Кількісні показники використання водних ресурсів за квартал, куб. м

№ п/п	Показники цільового використання водних ресурсів	Варіант										
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Для виробничих потреб:											
	а) з поверхневих водних об'єктів:											
	–басейну Сіверського Дінця;	ліміт	600	700	800	600	700	500	1000	900	800	700
		факт	800	700	1000	600	1000	800	1000	1000	900	1000
	–басейну інших річок	ліміт	–	–	–	–	–	–	500	600	700	800
		факт	–	–	–	–	–	–	600	700	800	900
2	б) підземних вод	ліміт	1000	800	–	500	–	1500	–	1500	–	–
		факт	1000	1000	–	700	–	1500	–	1500	–	–
2	Для забезпечення питних і санітарно-гігієнічних потреб: від підприємств житлово-комунального господарства.	ліміт	200	300	400	500	250	350	450	550	600	650
		факт	250	200	300	450	250	400	350	600	600	650

Обсяги видобування корисних копалин

№ п/п	Назва корисної копалини	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Вапняк, т	100	200	300	250	350	—	—	—	50	40
2	Крейда, т	—	—	—	40	50	—	—	—	—	—
3	Гіпс, т	20	50	50	—	—	40	30	50	35	45
4	Глина легкоплавка, т	90	—	80	—	—	100	150	200	—	—
5	Пісок будівельний, м. куб.	100	250	200	100	150	200	300	250	300	350

Нормативи збору за забруднення навколишнього природного середовища

Таблиця 7.1 - Нормативи збору, що справляється за викиди основних забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення

Назва забруднюючої речовини	Норматив збору, грн./т
Азоту оксиди	80
Аміак	15
Ангідрид сірчистий	80
Ацетон	30
Бензопірен	101807
Бутилацетат	18
Ванадію п'ятиокис	300
Водень хлористий	3
Вуглецю окис	3
Вуглеводні	4,5
Газоподібні фтористі сполуки	198
Тверді речовини	3
Кадмію сполуки	633
Марганець та його сполуки	633
Нікель та його сполуки	3225
Озон	80
Ртуть та її сполуки	3390
Свинець та його сполуки	3390
Сірководень	257
Сірковуглець	167
Спирт n-бутиловий	80
Стирол	584
Фенол	363
Формальдегід	198
Хром та його сполуки	2147

Таблиця 7.2 – Нормативи збору, що справляється за викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення залежно від класу небезпечності

Клас небезпечності	Норматив збору, грн./т
I	572
II	131
III	19,5
IV	4,5

Таблиця 7.3 – Нормативи збору, що справляється за викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення залежно від установлених орієнтовно-безпечних рівнів впливу

Орієнтовно безпечні рівні впливу сполук, мг/м ³	Нормативи збору, грн./т
Менше 0,0001	24078
0,0001-0,001 (включно)	2063
0,001-0,01 (включно)	285
0,01-0,1 (включно)	80
0,1-більше 10	3

Для забруднюючих речовин, що не ввійшли до табл. 7.1 нормативи збору слід застосовувати залежно від встановленого класу небезпечності забруднюючої речовини згідно з табл. 7.2.

Для забруднюючих речовин, що не ввійшли до табл. 7.1 та на які не встановлено клас небезпечності, нормативи збору застосовуються залежно від установлених орієнтовно-безпечних рівнів впливу згідно з табл. 7.3.

Для забруднюючих речовин, на які не встановлено клас небезпечності та орієнтовно-безпечний рівень впливу, нормативи збору встановлюються як за викиди забруднюючих речовин I класу небезпечності.

Нормативи збору, що справляється за викиди в атмосферу забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення

Таблиця 7.4 – Нормативи збору, що справляється за викиди в атмосферу забруднюючих речовин автомобільним транспортом

Вид пального	Норматив збору, грн./т
Дизельне пальне	4,5
Бензин:	
етилований	6
не етилований	4,5
Зріджений нафтовий газ	6
Стиснений природний газ	3

Таблиця 7.5 – Нормативи збору, який справляється за викиди в атмосферу забруднюючих речовин морськими та річковими суднами

Вид пального	Норматив збору, грн./т
Бензин	9
Дизельне пальне	6
Мазут	4,5

Таблиця 7.6 – Нормативи збору, що справляється за викиди в атмосферу забруднюючих речовин залізничним транспортом

Вид пального	Норматив збору, грн./т.
Дизельне пальне	4,5

Таблиця 7.7 – Нормативи збору, що справляється за скиди основних забруднюючих речовин у водні об’єкти, в тому числі в морські води

Назва забруднюючої речовини	Норматив збору, грн./т
Азот амонійний	52,5
Органічні речовини (за показниками БСК 5)	21
Завислі речовини	1,5
Нафтопродукти	309
Нітрати	4,5
Нітрити	258
Сульфати	1,5
Фосфати	42
Хлориди	1,5

Таблиця 7.8 - Нормативи збору, що справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об’єкти залежно від їх концентрації

Концентрація забруднюючих речовин	Норматив збору, грн./т
Забруднюючі речовини з гранично допустимою концентрацією у воді рибогосподарських водойм, мг/л:	
до 0,001	4128
0,001-0,09	2993
0,1-1 (включно)	516
1-10	52,5
вище 10	10,5

Для забруднюючих речовин, що не ввійшли до табл. 7.7, за нормативи збору беруться нормативи, наведені в табл. 7.8.

За скидання забруднюючих речовин, на які не встановлено гранично допустимих концентрацій або орієнтовно небезпечних рівнів впливу, за гранично допустимі концентрації беруть найменшу величину гранично допустимих концентрацій, наведених в табл. 7.8.

У разі скидання забруднюючих речовин в озера, ставки та інші непроточні водні об’єкти норматив збору, що справляється за скид забруднюючих речовин у ці водні об’єкти, збільшується у 1,5 разів.

Таблиця 7.9 – Нормативи збору, що справляється за розміщення відходів

Клас небезпечності відходів	Ступінь небезпечності відходів	Норматив збору, грн./т
I	Надзвичайно небезпечні	82,5
II	Високонебезпечні	3
III	Помірно небезпечні	0,75
VI	Малонебезпечні, в тому числі нетоксичні відходи гірничобудівної промисловості	0,3

Ставки земельного податку

№ п/п	Категорії землі	Грошова оцінка землі на 1.01.2000	Ставки земельного податку, %
1	Землі сільськогосподарського призначення: – рілля – сіножаті – пасовища – багаторічні насадження	7577 2310 1810 36445	0,1 0,1 0,1 0,03
2	Землі за межами населених пунктів: – промисловості, транспорту і зв'язку; – залізничного транспорту, Збройних сил України та інших військових формувань; – водного і лісового фонду, що зайняті виробничими, культурно-побутовими, житловими будинками та господарськими будівлями й спорудами	7754 7715 7577	5 0,02 0,3
3	Землі населених пунктів	Додаток 4	1

НОРМАТИВИ

За спеціальне використання водних ресурсів з поверхневих водних об'єктів

Басейни річок, включаючи протоки	Нормативи плати, коп./м ³
Дніпра на північ від м. Києва (Прип'яті й Десни)	13,84
Дніпра на південь від м. Києва (за винятком Інгульця)	13,16
Інгульця	20,07
Сіверського Дінця	26,99
Південного Бугу (без Інгульця)	15,22
Інгулу	18,67
Дністра	8,29
Вісли й Західного Бугу	8,29
Пруту й Серету	6,23
Тиси	6,23
Дунаю	5,55
Річок Криму	27,67
Річок Приазов'я	33,22
Інших річок	15,22

НОРМАТИВИ ЗБОРУ
за спеціальне використання підземних вод

Найменування регіону	Нормати ви збору, коп./м ³
1	2
Автономна Республіка Крим	25,59
Області:	
Вінницька	22,12
Волинська	22,85
Дніпропетровська	19,38
Донецька	26,30
Житомирська	22,12
Закарпатська	14,53
Запорізька: Веселівський, Мелітопольський, Приазовський, Якимівський райони решта районів області	22,12 20,07
Івано-Франківська: Богородчаський, Верховинський, Долинський, Косівський, Надрівнянський, Рожнятівський райони решта районів області	34,59 19,38
Київська: Білоцерківський, Бородянський, Броварський, Васильківський, Іванківський, Кагарлицький, Києво-Святошинський, Макарівський, Миронівський, Обухівський, Поліський райони решта районів області	16,08 18,97
Кіровоградська	25,59
Львівська	20,09
Луганська	29,05
Миколаївська	29,05
Одеська	24,22
Полтавська: Великобагачанський, Галицький, Зінківський, Лохвицький, Лубенський, Миргородський, Новосанжарський, Решетилівський, Хорольський, Шишацький райони решта районів області	14,96 16,68
Рівненська: Володимирецький, Здолбунівський, Костопільський, Рівненський, Сарненський, Острозький райони решта районів області	17,85 20,73
Сумська: Глухівський, Сумський, Роменський, Шостенський райони решта районів області	16,68 18,99
Тернопільська	26,99
Харківська	20,75
Херсонська	20,75

Найменування регіону	Нормати ви збору, коп./м ³
Хмельницька: Деражнянський, Красилівський, Летичівський, Старокостянтинівський, Хмельницький, Полонський, Шепетівський райони решта районів області	17,30 26,30
Черкаська	14,96
Чернівецька	24,22
Чернігівська: Городнянський, Корюківський, Ічнянський, Сосницький, Щорський, Талалаївський райони решта районів області	20,75 16,22

Примітка: Нормативи збору за спеціальне використання підземних водних ресурсів обчислені без урахування ставок на відшкодування витрат на геологорозвідувальні роботи.

Додаток № 11

**Нормативи збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок
Державного бюджету (витяг)**

Вид корисної копалини	Одиниця виміру	На одиницю видобутку	На одиницю погашених запасів, грн.
Сировина будівельна: Крейда біла, вапняк	т		0,1
Гіпс	т		0,19
Керамзитова сировина	куб. м		0,16
Цегельно-черепична сировина	куб. м		0,18
Камінь будівельний	куб. м		0,12
Глина тугоплавка	т		0,22
Піщано-гравійна сировина	куб. м		0,06
Води: промислові підземні	куб. м	0,1	
Прісні води	100 куб. м	1,68	

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

1. Закон України „Про охорону навколишнього середовища ” від 25.06.1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 15, 41.
2. Закон України "Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки ” від 21.09.2000 р. // Урядовий кур’єр, 8 листопада 2000 р.
3. Земельний кодекс України від 13.08.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 25.
4. Закон України „Про плату за землю ” від 19.09.1996 р. // Голос України , 17 жовтня 1996 р.
5. Водний кодекс України від 6.06.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24.
6. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. // Голос України, 31 серпня 1994 р.
7. Закон України „Про внесення змін до Водного кодексу України" від 29.09.2000р. // Голос України, 25 жовтня 2000 р.
8. Витяг із Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища ” // Вісник податкової служби України, 2000, № 10.
9. Витяг із Кодексу України про надра. // Вісник податкової служби України. – 2000. – № 10.
10. Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 1999 р. № 303 із змінами.
11. Порядок встановлення нормативів збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету і його справляння. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.01.1999 р. № 15.
12. Порядок справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16.08.1999 р. № 1494.
13. Нормативи плати за спеціальне використання водних ресурсів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18.05..1999 р. № 836.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки до самостійної роботи і виконання розрахункового завдання з дисципліни «Оподаткування підприємств» (для студентів спеціальності 6.050100 – «Облік і аудит»).

Укладач: Людмила Олександрівна Кизилова

Верстка: І.В. Волосожарова

Редактор: М.З. Аляб'єв

План 2009, поз. 422 м

Підп. до друку 16.09.2009	Формат 60х84/1/16	Папір офісний
Друк на ризо графі.	Умовн.-друк. арк. 2,2	Облік – вид. арк. 2,3
Зам. №	Тираж 50 прим.	

61002, ХНАМГ, Харків, вул. Революції, 12

61002, ХНАМГ, Харків, вул. Революції, 12
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ